

Osnova

0. Rozdíly mezi biblickou a světskou antropologií

1. Člověk ve stavu neporušenosti

„Pyramida vztahů“ ve zprávě o stvoření

1. patro: Člověk je zemská bytost - 1. Mo 2,7
2. patro: Člověk je živý tvor
3. patro: Člověk je myslící a svět utvářející bytost
4. patro: Člověk je sociální bytost
5. patro: Člověk je postaven do vztahu s Bohem

2. Člověk po pádu

- 2.1. Jak je to s Božím obrazem v nás?
- 2.2. Co je hřích?
 1. Hřích je odpadnutí od Boha
 2. Hříchy jsou zodpovědné činy
 3. Hřích je moc, která postihuje celého člověka
 4. Hřích je universální katastrofa
- 2.3. Následky hříchu
 1. Boží hněv nad člověkem
 2. Nesvoboda vůle
 3. Odcizení člověka od člověka
 4. Smrt

3. Člověk v milosti

- 3.1. Příprava na milost: Zákon
- 3.2. Příprava omilostnění: Kříž
- 3.3. Vstup do stavu milosti
 1. Obrácení a znovuzrození
 2. Ospravedlnění a posvěcení
3. 4. Dopady stavu milosti

4. Člověk v dokonalosti nebo v zatracení

- 4.1. Poznámky úvodem
- 4.2. Mezistav (přechodný stav)
- 4.3. Co znamená nebe?

Nebe je.....

 - ...návrát k Bohu
 - ...mít nové tělo
 - ...prožívat věčnost
 - ...slavit Vítěze a vítězství
- 4.4. Co je peklo?

**Lektor
homiletiky,
etiky,
antropologie a
některých
jednotl. témat**

Andreas Ebert

- nar. 1955, ženatý, 4 děti
- Biblická škola Burgstädt
- 1984-1997 referent pro práci s mládeží
- Nyní pracovník církve ve službě navštěvování sborů (Brüdergemeinden, tj. Křesťanské sbory v SRN)
- Předseda výboru Biblické školy Burgstädt

Exkurse: Tělo–duše–duch–srdce (z kolika „částí“ sestává člověk?)

0. Úvod: Rozdíly mezi biblickou a světskou antropologií

Člověk je bytostí plnou tajemství. Ten, kdo o sobě začne přemýšlet, narazí na spoustu otázek, na něž neexistuje jednoduchá odpověď.

- Jsme si vědomi své identity: Já jsem já. Ale proč je to tak?
- Měřím-li vše počtem lidí a rozměrem vesmíru, pak vlastně nejsem ničím, a přece toužím po tom, abych něco znamenal.
- Medicína může mnoho nemocí vyléčit a v prodloužit průměrný věk, ale i ten život, který dospěje k dlouhému stáří, se zdá být velmi krátký. Je jako pára a obláček.
- Odkud pocházíme?
- Kam směřujeme?

Proč je člověk takový, jaký je a jaké jsou jeho interpersonální (mezilidské) vztahy.

V posledních 300 letech se člověk stal středem všeho myšlení. Již více než 100 let se společenské vědy silně zaměřují na komplikovanou lidskou bytost. Člověk o sobě přemýšlí. Zpravidla se zde pracuje s předpoklady, které se nekryjí s výroky Písem.

Společenské vědy pracují s předpoklady, jež se nekryjí s výroky Písem:

Jak je popisován člověk vzdělávacím systémem?	Jak představuje člověka Bible?
Za svou existenci vděčí souhře náhod.	1Mo 1,2 v pozadí stvoření člověka je jasný záměr, jsme Bohem chtěni – důvod k vděčnosti a naplnění smyslem a důstojností
Je vrcholem evolučního vývoje trvajících milióny let.	Akt stvoření je Božím dílem, lidská existence stojí na základě Božího jednání. Jsme vrcholem stvoření, ustanovení nad zvířaty.
Přijímá se kontinuita v rámcových podmínkách lidské existence. Nebyly žádné podstatné zlomy.	Dějiny zaznamenaly velké změny, pád do hříchu, první vražda. Stopy potopy, geologické nálezy. Budoucnost další změna
Člověk není nic jiného než hmota. Všechny jeho funkce jsou jen fyzikálními a chemickými procesy. Redukovaný pohled.	Člověk má zcela evidentně materiální i duchovní složku.

Má-li naše nauka o člověku (antropologie) být skutečně biblickou, pak stojí za námahu se tomuto předmětu věnovat s nasazením. Můžeme to zkusit různými způsoby – popsat člověk s Bibli v ruce. Budeme postupovat tak, že se podíváme na člověka v různých stavech a tyto stavy tvoří i následující členění látky:

1. Člověk ve stavu neporušenosti
2. Člověk po pádu do hříchu
3. Člověk v milosti
4. Člověk ve stavu dokonalosti a zatracení

1. Člověk ve stavu neporušenosti

Ten, kdo otevře zprávu o stvoření, ten nenajde nějaký jednoduchý popis člověka formou: „Člověk je...“ Biblický popis stvoření přináší velmi strohé vylíčení jednotlivých událostí. Lidská otázka je jen částečným aspektem těchto zpráv. Proto musíme najít nějaký způsob, jak bychom mohli člověka popsat v tehdejší zdravém stvoření popsat. Zvolíme následující cestu. Budeme se ptát, čím je člověk ve vztahu k ostatním částem stvoření i k samému Stvořiteli. V návaznosti na práci Siegfrieda Kettinga „Wer bist du Adam?“ budem hovořit o „pyramidě vztahů“.

1. patro: Člověk je zemská bytost 1Mo 2,7 – byl učiněn z prachu země.

- Země je jeho původem (země – zemský), ale i jeho budoucností (jenže ne ve stavu neporušenosti, nýbž ve stavu po pádu (3Mo 3,19).
- Když se zeptáme na hodnotu takto stvořeného člověka, pak je to velmi skromné: voda, vápník, uhlík, železo, fosfor, minerály, stopové prvky – cena materiálu? Pár korun. Je to trochu půdy, tak daleko jde materialista.
- Jeho jméno to ještě podtrhuje: Adam souvisí s hebrejským pojmem **adama**, který znamená ornou půdu. Člověk je vzatý ze země, jako bytost je spjatý se zemí, vodou, skálou, vzduchem. Vždyť je ze stejných látek, jako i celý tento svět. Takový je člověk? Bezpochyb ano, ale není to celý člověk.

2. patro: Člověk je živý tvor

Při takovéto přístupu k věci je člověk částí velkého společenství – živého tvorstva. Díky obrannému postoji vůči evolucionismu jsme si zvykli oddělovat člověka od zvířat a je to oprávněné. Zde však zůstaneme velmi blízko říši zvířat. Mluvíme-li o živých bytostech, pak popisujeme to, co máme se zvířaty společného: jsou „živými dušemi“, „živými bytostmi“ (živými tvory).

Člověk 1Mo 2,7

Zvíře 1Mo 1,20; 1,21; 1,24; 1,30

Na všech uvedených místech je v původním hebrejském textu užito hebrejského slova nefesh (řecky psyché) – duše, pro zvířata i pro lidi.

V čem se projevuje naše blízkost ke zvířatům, když jsme spolu se zvířaty živými bytostmi? Máme stejné základní znaky života a fyziologické potřeby. Anatomie odkazuje na stejného konstruktéra a ještě před dvaceti lety se k transplantacím používalo zvířecích tkání a orgánů. První dvě patra nás spojují se zvířaty. Vztah člověka a zvířete v ráji (Gn 9,2-3) se po pádu do hříchu změnil. Lidé mohou zvířata jíst, ale zvířata před člověkem utíkají.

3. patro: Člověk je myslící a svět utvářející bytost

V tomto patře jde o vztah člověka ke stvoření, ke svému životnímu prostoru. Zde začíná oddělení od říše zvířat. Pojmy jako „myslet“ a „tvořit“ se vzájemně podmiňují. Myslíci bytosti utvářejí.

Kde najdeme v 1Mo 1+2 odkazy na to, že v určení člověka se předpokládá schopnost myslet?

Biblické místo	Jeho výpověď
1Mo 1,26 „aby byl náš obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad...“	tvůrčí a správcovské schopnosti podobné těm Božím
1Mo 2,16n „ze stromu poznání ...nejez“	Schopnost rozlišovat a rozhodovat
1Mo 2,19 „každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve“	Dávání jména souvisí s vládou nad zvířaty, schopnost vytvářet množství jmen a názvů
1Mo 2,20 „člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo“	Provedl svěřený úkol
1Mo 2,15 „aby ji obdělával a střežil“	Zodpovědnost za svěřený úsek
1Mo 1,28 „panujte nade vším živým“	vláda nad živočišnou říší
1Mo 2,23 „toto je kost z mých kostí“	Schopnost úzkého vztahu se ženou
.....	

Kde najdeme v 1Mo odkazy na to, že schopnost myšlení je součástí lidského určení? Ráz krajiny mohou přetvářet i bobří, termiti nebo kobyly. V čem se jejich přetváření přírody liší od toho lidského? Dělají to instinktivně. Lidé tvoří vědomě.

Kdekoliv vykopete střepy keramiky, tam je jasné, že tam sídlil člověk. Zformoval hlínu, přiložil oheň, užíval fyzikálních zákonů ve svůj prospěch a předával své umění dál. Měl střežit zahradu, která už byla obdělána a hotova. Co asi Bůh člověku předal ze svého umění? Zkuste přemýšlet? Jak vypadá lidské počínání, když se původnímu Božímu záměru zpronevěří?

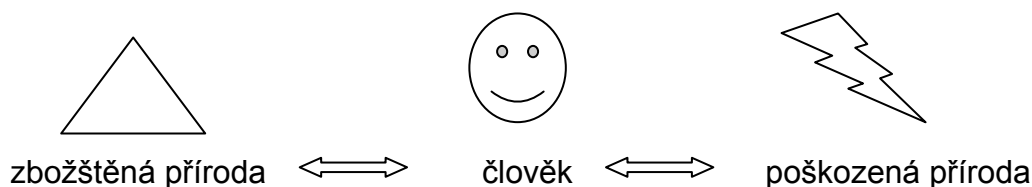

Schéma naznačuje, že člověk může sklouznout do dvou extrémních postojů. V prvním případě dá člověk na místo Boha přírodu (panteismus), v druhém extrémním případě si dělá s přírodou, co chce a poškozuje ji.

- Bible odmítá jakékoliv panteistické pokusy o zbožšťování přírody. Příroda není Bohem. Člověk má přírodu zodpovědně spravovat.

Z poznámek A.Eberta pro SBV o.p.s., pořádaný v Ostravě 13.-14. září 2008 zpracoval: J. Andryšek

- Co stojí za aktem udílení jmen? Člověk má za úkol (i výsadu) zvířata pojmenovat: kráva, koza, slon, mravenec... Co to znamená? V Bibli jsou dávana jména v různých neobvyklých situacích. Bůh přejmenoval Abrama na Abrahama, Jákoba na Izraele, Daniel a jeho přátelé dostali jména od svého nového pohanského vládce. Co z toho vyvodit? Dávání jmen souvisí s vládou nad pojmenovaným. Jaký význam má tedy pojmenování zvířat?
- Co znamená na pozadí výše uvedeného Zj 2,17 a 3,12?

4. patro: Člověk je sociální bytost

Člověk je zaměřen na protějšek, je stvořen sociálně.

Jaký vztah má člověk se sobě stejnými? Když pojmenoval zvířata, zjistil, že nemá nikoho, kdo by odpovídal jeho osobě? Byl jiný než zvířata a nenašel nikoho k sobě. Proto mu Bůh stvořil Evu.

1Mo 2,23 Adam dal jméno i Evě, čím je její jméno zvláštní.

"Ať muženu se nazývá, vždyť z muže vzata jest." Dává jí jméno a z toho plyne, že je nad ní?

Že jí dává kus sebe a vytvářejí spolu jednotu.

5. patro: Člověk stojí ve vztahu s

Bohem

Určitým způsobem jsou všechny živé bytosti ve vztahu s Bohem. On je Stvořitel a udržovatel života.

1Mo 2,7 I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.

1Mo 5,1 V den, kdy Bůh stvořil člověka, učinil jej k podobě Boží.

Člověk je

Co znamená, že je člověk podobný Bohu?

Bůh je osoba, člověk je osoba.	Vědomí sebe sama. Představa Boha jako neosobní energie je esoterická představa.
Komunikace s Bohem, rozumíme mu a on rozumí nám.	Mark Twain o Bibli: „rozčilují mě verše, kterým rozumím.“
Morální bytost	Představa o tom, co se smí a co se nesmí, společné všem lidem.
Zodpovědnost	Člověk je schopen zodpovědného jednání.

Každá živá bytost stojí ve vztahu k Bohu a člověk zvlášť. Člověk byl vytvořen přímo Bohem, zatímco ostatní živočichové byli vydáni zemi a moři. 1Mo 2,7 - Hospodin vytvořil, zatímco u ostatních řekl a stalo se. Člověk je podobný Bohu, stvořen k Božímu obrazu.

Shrnutí: Člověk je vyvýšen nad svět zvířat. Od opic jej dělí světy. Stojí však pod Bohem: 1Mo 2,16-17 Člověk je stvořením ne stvořitelem. Když chrání stromy, pak respektuje svou pozici coby stvoření. Vždyť strom je jen indikátorem, zda člověk respektuje Boha, jako svou „hlavu“.

2. Člověk po pádu

Bůh navazuje na rozhovor po pádu do hříchu (1Mo 3,9): Hospodin Bůh zavolal na člověka: "Kde jsi?"

Otázka je soudem, protože jej Bůh vytahuje z úkrytu a krátce na to zaznívá rozsudek.

Otázka je milostí, protože je k němu schovívavý a dává Adamovi čas. Bezbožnost je vždycky souzena, ale milost je, že Bůh dopřává čas k obrácení.

2.1. Jak je to s Božím obrazem v nás?

Znak	Viditelný skrze	Co se s tím stalo po pádu?
Osobnost (uvědomuje si sám sebe)	Rozum, vůle, pocit	Zůstává nezměněno
Schopnost komunikovat	Rozumíme Bohu a On nám	Narušená schopnost komunikace
Morální bytost	Člověk může rozlišovat mezi dobrým s zlým	Zůstává morální bytostí, ale má sklon ke zlému
Odpovědná bytost	Jen člověk je dotazován, zda Boha uzná	Zůstává zodpovědný Ř 2,15 Svědomí je soudí či hájí
Nevinnost	Přiblížení Bohu	Nezbylo nic, žijí ve stavu nespásy

Podobnosti člověka Bohem:

- je si vědom sebe sama. Bůh je osoba a v tom, jsme mu podobni. Proto můžeme Boha oslovit a On oslovuje nás.
- můžeme s Bohem komunikovat. Máme společnou řeč.
- jsme stejně jako Bůh morálními bytostmi. Zvířata můžeme drezúrovat, ale člověk rozlišuje mezi dobrým a zlým. I ta nejvyvinutější zvířata jednají pudově, morálka je lidskou záležitostí. Člověk se může chovat šlechtě nebo zvířecky, pudově. Morální bytostí byl i před pádem, ale tehdy ještě neměl zkušenost se zlem, ale schopnost morálně jednat měl.
- jsme podobni Bohu v tom, že máme zodpovědnost. Adame, kde jsi?– člověk se musí Bohu zodpovídat

Shrnutí: Zjišťujeme, že není ztraceno vše z toho, co činí člověka ušlechtilým (Jk 3,9). Ovšem škody jsou dalekosáhlé a silně člověka znetvořily. Z bezprostředního a důvěrného vztahu s Bohem vznikl odstup, který se z lidské strany nedá překlenout.

2.2. Co je hřích?

1. Hřích je odpadnutí od Boha

Řekové mluví o hříchu, jako o něčem, co ještě není dost dobré (může se mu to povést). Bible vidí hřích jako odpadnutí od Boha, člověk už není dobrý. V čem spočímá rozdíl mezi těmito dvěma formulacemi? Samotnému člověku se to nepodaří.

Mluvíme o pádu nikoli o návratu. Příklad počítačové hry Lemmings (postavičky padají shora a bojují o přežití, samy se však nahoru nedostanou). Bez zásahu zvenčí je člověk ztracen. Nepomůže nám zlepšování, ale znovuzrození. I člověk, který si myslí, že je šlechetný, je padlé stvoření.

a) nenávratný pád

b) připočítávají se určité osobě (jsme mistry světa ve vykecávání a vylouvání)

2. Hříchy jsou činy, za které jsme osobně zodpovědní

Provinilé chování se často vztahuje na určité vnější faktory. Pachatel si sice připadá neviný, protože se odkazuje na okolnosti a spoluviníky ... to jej přece omlouvá. Jaké důvody najdeme, které mají člověka více či méně osvobodit?

Adam	Může za to žena ... Adam se vylouvá na ženu, kterou dostal
Alkoholik	Mohou za to okolnosti, šéf, práce, žena, sociálka, soud, dokud nedojde až k sobě
Freud Sigmund	Může za to Id, erós a thanatos
Marx Karl	Může za to společnost, sociální vlivy, proto je chce změnit, ale problém přetrvává
Psychologie	Může za to výchova, na základě posudku se omlouvá trestné jednání, pachatelé jsou chráněni více než oběti. V poslední době přichází změna.

Jaké je to před Bohem? Hřích je vzpourou vůči Bohu (Ř 2,1): nemáš nic na svou omluvu

Bůh nás za hřích vede ke zodpovědnosti. Hřích je setbou, po které následuje žeň:

Ez 18,2-4 "Co si myslíte, když říkáte o izraelské zemi toto přísloví: »Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby«? Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, toto přísloví se už nebude mezi vámi v Izraeli říkat. Hle, mně patří všechny duše; jak duše otcova, tak duše synova jsou mé. Zemře ta duše, která hřeší."

Jak jedná Bůh, když člověk svede ke hříchu druhé?

- Svůdce se bude před Bohem zodpovídat Mt 18,6 a Mk 9,42
- Svedený je vinný/neviný. (Adam i Eva byli potrestáni, i Had jako svůdce)
- Na jakém příkladu z Bible to můžeme dobře pozorovat?

Bůh bere člověka vážně. Člověk je morální bytost a tudíž nese zodpovědnost – to vytváří důstojnost člověka.

3. Hřích je moc, která postihuje celého člověka

Mnozí si myslí, že člověk je v podstatě dobrý. Když je nepříjemný, pak je to působením nesvobodných segmentů jeho osobnosti. Má narušenou schopnost komunikace, má sklon ke zločinnosti apod. – Bible říká NE, člověk je poškozený celý.

Bible popisuje člověka, jako stojícího zcela pod hříchem. Vedle těla jsou zasaženy i jiné části osobnosti:

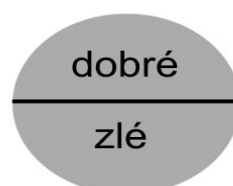
<p>1 Tm 4,2 <i>Duch výslovně praví, že v posledních dobách někteří odpadnou od víry a přidrží se těch, kteří svádějí démonskými naukami, jsou pokrytci, lháři a mají vypálen cejch na vlastním svědomí.</i></p>	<p><i>Svědomí je</i> poznamenáno a ukazuje špatně, není už zdravé, je otupené. Lidé přemýšlejí úžeji než myslí samo Písmo (sekty, exklusivní společnosti zahleděné do sebe).</p>
<p>2 K 4,4 <i>Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím.</i></p>	<p><i>Mysl je</i> slepá pro světlo evangelia, příklad pohledu do elektrického oblouku při svařování. Něco vidí, ale nevidí světlo evangelia.</p>
<p>Ef 2,3 <i>I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy, a tím jsme nutně propadli Božímu soudu tak jako ostatní.</i></p>	<p><i>Vůle je</i> řízena tělem. Pudy jsou hnací silou. Přejeme si věci, které jsou Bohu cizí. Nejsme vedeni Bohem, ale motorem je naše já nebo naše tělo. Bůh musí změnit i naši vůli.</p>
<p>Ř 1,28 <i>Protože si nedovedli vážít pravého poznání Boha, dal je Bůh na pospas jejich zvrácené mysli, aby dělali, co se nesluší.</i></p>	<p><i>Rozum je</i> zatemněn. Dělá si, co chce a Bůh jej vydal jeho vlastním choutkám.</p>

Jak může být o člověku pronesena věta jako (Ř 3,12): „*Není, kdo by činil dobro, není ani jeden*“? Nečiní člověk alespoň občas dobro? Ano, ale ze zcela jiné pozice! Jako když dva lidé po rozvodu sdílí domácnost. Dělají totéž, ale má to jiný význam. Jsou rozdělení. Válka, kterou spolu vedou, stojí mezi nimi jako fakt rozdělení. Proto mají jejich v podstatě dobré skutky negativní příděch.

Tak je to i v pohledu na Boha. Člověk je oddělen od toho, který je dobrý – od Boha. Může činit dobré, ale je oddělen (rozvedený) od Boha.

neporušený

padlý

Z tohoto pohledu nejsou jednotlivé špatné skutky člověka ten největší problém, nýbrž rozhodnutí přijmout Krista: „*Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, je již odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího.*“ (J 3,18)

4. Hřích je universální katastrofa

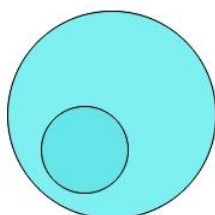
Hříchu můžeme přiřadit určité kruhy působnosti

J 3,7

1. **Ř 5,12** Celé lidstvo je od doby Adama hříšné, prosáklé hříchem a jeho důsledku, smrti. Jen jeden nebyl postižen: Ježíš Kristus. V

říká: „*Musíte se znovu narodit!*“ Vy ne my, Pán se do toho nepočítá.

2. **Ř 8,19-23** „*Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. ...i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích... veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. ...i my ve svém nitru sténáme, očekávající ... vykoupení svého těla.*“

Celé stvoření je postiženo. Kde, v jakém smyslu a v jakých oblastech sténá stvoření?

.....

3. **1J 5,19** Celý svět je pod mocí Zlého ...celý svět (řecky kosmos) – popisuje to pevně dané hranice, řád věcí, možnosti utváření padlého světa, systém vztahů, který je pod Zlým. Můžeme pozorovat něco jako zákon ambivalence (dvojí hodnoty) padlého světa. Projevuje se to i ve slovech prokletí, jež byla pronesena nad Adamem a Evou.

1Mo 3,17+19

Muž hledá své určení v práci a v určitém smyslu je i nachází, ale zároveň se setkává s trním a bodláčím.

1Mo 3,16

Žena hledá naplnění v lásce a mateřství. Nachází je, ale zároveň jsou jí přiřčeny bolesti, ponížení a závislost na muži.

Touto ambivalencí je vše poznačeno, vše co jako lidé stvoříme a vyvíjíme. Můžeme to či ono označit jako moderní, ale není nic, co by bylo jen dobré.

Příklady	Výhoda	Nevýhoda
Atomová energie	Levná energie, žádné CO2	Atomový odpad
Dort	Chutná a není po něm hlad	Budeme tlustí
Dřevo	Topíme, stavíme	Schází kyslík z vykác.lesů
Mobily	Všude online	Depersonalizace
Insekticidy, pesticidy	Výnosy	Potravin, alergie

Hřích člověka nemá jen jednotlivé důsledky. Žijeme ve změněné struktuře, struktuře prokletí. Ambivalence je od Boha a je částí této prokleté struktury. Pod touto strukturou nebude z tohoto světa nikdy nový ráj.

2.3. Následky hříchu

1. Boží hněv nad člověkem

Co vypovídají následující texty o Božím hněvu?

Jan 3,36 „Kdo věří v Syna, má život věčný. Kdo Syna odmítá, neužít život, ale hněv Boží na něm zůstává.“	Kdo je Božím hněvem zasažen?	Každý kdo odmítá Ježíše Krista, všichni kromě těch, kteří věří v Božího Syna.
	Jak mohu Božímu hněvu uniknout?	Uvěřit v Božího Syna a následovat jej.
Římanům 1,18 „Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu.“	Co znamená zjevno?	Bůh jednal už v době Nz a jedná i v naší době, trestá bezbožnost i potlačování pravdy.
	Proč Bůh zjevuje svůj hněv?	Potlačujeme pravdu, lidé vědí o Bohu a nic z toho nevyvodí.
	Kdy k tomu dochází?	Pokaždé

Co by bylo pro člověka lepší: Kdyby se nad námi Bůh hněval nebo kdybychom mu byli lhostejní?

Hněv je výrazem zájmu.

Jaká definice „Božího hněvu“ se vám zdá nejtrefnější?

Zdůvodni odpověď

A) Boží hněv vyjadřuje omezený zájem Boha o člověka?

.....

B) Hněv je Boží láska, jež sebe sama bere vážně.

.....

C) Hněv vyjadřuje zlost nad nepodařeným pokusem „člověk“.

.....

Bůh se bere v tom, co ustanoví, vážně. Má člověka rád a je lidem přátelský. Bůh soudí podle měřítko, které je lidem známé. V době po pádu do hříchu byla doba svědomí. A tak soudil podle toho, co bylo lidem vložil do svědomí. Podobné to bude i s lidmi, kteří se s Božím slovem nesetkali.

2. Poškozená svoboda vůle

Přirozený člověk si připadá suverénně, cítí se jako pán svých rozhodnutí. V určitém ohledu je schopen činit rozhodnutí a může jednat podle svého záměru – např. Schopnost utváření kultury (manželství, vzdělání, stavění, utváření společnosti). Z duchovního hlediska, ve vztahu k Bohu toho schopen není. Tam je svázán. Je jako ve vězení, které sice může utvářet či zkrášlovat, ale nemůže je otevřít a vyjít z něho.

Zdá se, že to odporuje naší zkušenosti, neboť každý, kdo se obrátil, prožil konflikt mezi PRO a PROTI. Duchovní zápas, ve kterém se rozhodoval. Někteří projdou opravdovým bojem a obrátí se, nebo také ne. Co říkají o svobodě naší vůle reformátoři?

Citováno ze spisu „**O nesvobodné vůli**“ (1525), citováno z Campenhausen: **Luther, hlavní spisy**, Ernst Steiniger, Berlin.

„*Ctěnému panu Erasmovi z Rotterdamu. Milost a pokoj v Kristu.*

To, že na tvůj spis o svobodné vůli reaguji tak pozdě, vážený Erasme, neodpovídá ani všeobecnému očekávání, ani mým zvyklostem. Až doposud to vypadalo tak, jako bych se takovýchto příležitostí k psaní nechytal zrovna s radostí, nýbrž byly pro mne spíše výzvou... Ty jsi mou chuť k útoku učinil mrzutou a mého ducha unavil ještě dříve než začal boj, a to ze dvou důvodů: Zaprvé tvým uměním probírat věc, se kterou ses na mne obrátil, s tak podivuhodnou a neustávající dobromyslností, jen abys mne nepostavil proti sobě. Zadruhé štěstím, náhodou nebo neblahým osudem, že v této důležité záležitosti nemáš vlastně co říct. Nepřinášíš nic, co by už před tím nebylo řečeno. A ano dokonce říkáš méně a svobodnou vůli zastáváš více, než co o ní doposud řekli sofisté (o čemž více později). Zdá se mi nadbytečným, zabývat se tvými důvody, které jsem již dříve vyvrátil, a které byly nyní skrze Filipa Melanchtona v jeho nepřekonatelných „Hlavních teologických článcích“ zcela rozmetány a zničeny – spis, jež si podle mého názoru zaslouží nejen nesmrtelnost, nýbrž i kanonickou platnost v církvi. Když s ní porovnáím tvůj spis, zdá se mi ubohý a bezcenný, až jsem s tebou pocítil živý soucit, že jsi svou nádhernou a duchaplnou přednášku zatížil takovou špínou a já jsem se musel pozastavovat nad takovým nehodným předmětem, který tvá výřečnost představila s takovou nádhrou, jako by výkaly a smetí předkládal v miskách ze zlata a stříbra.“ (S. 393/394)

„*Zkrátka, tak dlouho dokud nad námi vládne bůh tohoto světa, dokud jsme bez Ducha a díla pravého Boha, zůstáváme chyceni pod jeho vůlí, takže můžeme jen to chtění, které on chce, jak píše Pavel Timoteovi (2Tm 2,26). On je ten silný se štítem (Lk 11,21), který obydlel svůj palác, takže ty své udržuje v pokoji, aby se proti němu ani v nejmenším nestavěli či nepohybovali. Jinak by bylo království Satana samo v sobě nejednotné a neobstálo by (Lk 11,18), zatímco Kristus říká, že obstojí. A to činíme s vůlí a chutí, taková je i sama podstata vůle. Přinucená vůle by ani nebyla vůlí. Neboť přinucení je spíše nevolí. Ale když na něj přijde ten silnější (Lk 11,22), porazí jej a učiní z nás svou kořist, pak jsme skrze Ducha zase Jeho otroky a zajatci – nyní je naše zajetí královskou svobodou – a my chceme a činíme s chutí to, co On sám chce. Tak stojí lidská vůle, jako jezdecké zvíře mezi oběma. Sedne-li si na ně Bůh, pak jde tam, kde chce Bůh. Sedne-li si na něj Satan, pak chce a jde tam, kam chce Satan. Nemá také žádnou volbu běžet k tomu či onomu jezdcí, zvolit si jednoho či druhého; nýbrž sami jezdcí bojují o to, kdo je získá a ponechá si je.“ (S.415)*

„*Proč se nepodivuješ, Erasme, daleko více nad tím, že od začátku světa byli mezi pohany k vidění skvělí myslitelé, kteří měli větší vzdělání a živější zájmy než křesťané a Boží lid? Kristus sám vyznává (Lk 16,8), že děti světa jsou šikovnější než děti světla. Kterého křesťana bychom mohli co do ducha, vzdělání a píle srovnat s Cicerem a o Řecích ani nemluvě. Jaký důvod bychom mohli uvést proto, že žádný z nich nedospěl k milosti, ačkoliv všemi svými silami používali svobodu své vůle? Kdo by chtěl tvrdit, že se žádný z nich z celou vážností neusiloval o pravdu? Přesto musíme konstatovat, že pravdy nikdo*

nedosáhl. Nebo i zde řekneš, je k nevíře, že Bůh tolik významných mužů, po celé trvání světa nechal ve štičku a trpěl, že se snažili zbytečně? Ne bez pochyby, pokud by svobodná vůle něčím byla nebo něco zmožila, pak by to na těchto mužích musel ukázat, přinejmenším na jednom z nich. Ale On nic nezmožil, stále dosahoval jen opaku, takže už jen toto jedno znamení poskytuje důkaz, že svobodná vůle není ničím. Neboť od začátku až po konec světa se po ní nedá prokázat jediná stopa.” (S. 422/423)

Shrň v několika heslech hlavní výroky citovaných textů:

V určitých oblastech máme a v určitých nemáme svobodnou vůli. Ale co se týká Boha a spásy jsme nesvobodni. V Listu Židům si čteme (3,7n): 'Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce ve vzdoru.“ V momentě, kdy je tvé svědomí probuzeno, osloveno Božím Slovem, zezatvrzuje se, ale jedne podle něho, protože takových navštívení Božích nepřichází v životě mnoho.

To, co Luther píše, se z velké části kryje s výroky Písma. Ono nepopisuje člověka jako pána vlastní situace, nýbrž jako otroka, zajatce, jako podvedeného (Ř 7,11).

Co říkají následující verše o svobodě a nesvobodě lidské vůle?

Jan 16,8 <i>On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud.</i>	Duch svatý ukazuje člověku cestu z hříchu.
Filipským 2,12n <i>A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní - nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti - s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spásení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí.</i>	Chceme věci, které Bůh nechce. Jsme nasměrováni určitým směrem, ale chceme něco jiného. To je pro Boha velmi náročný proces - přivést nás k tomu, co chce On sám.
2.Korintským 4,4 <i>Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím.</i>	Lidská mysl je zaslepena a není sama v sobě schopna prohlédnout. Moc zvěstovaného slova může tuto slepotu prolomit.

Naše cesta k víře byla ovlivněna různými faktory a událostmi, jež jsme nemohli ovlivnit: Proč jsem se narodil do této rodiny? Proč jsem potkal tohoto člověka? Četl tuhle knihu?

Možná bychom mohli učení o nesvobodné vůli shrnout těmito slovy: Člověk se nemůže rozhodnout pro Boha, kdy a jak chce. Může jen říct „Ano“, když jej Slovo zasáhne.

3. Odcizení člověka od člověka

K prokazatelným následkům hříchu patří poškození mezilidských vztahů. Hřích nepostihuje jen vztah člověk-Bůh, nýbrž i vztah člověk-člověk. Alkoholik nehřeší jen soukromě, jeho hřích poškozuje i druhé (rodinu, zaměstnavatele, sousedy). To, co platí v mále, to se projevuje i ve větším měřítku. V bezbožném státě je z dlouhodobého hlediska negativně ovlivněna i lidská kultura.

<p>Co můžeme v příbězích bezprostředně následujících po pádu do hříchu (1Mo 3+4) poznat o poškození mezilidských vztahů?</p>	<p>Rodinu Adama a Evy provází odcizení, Kain závidí a pak vraždí.</p>	<p>Narušení vertikálního vztahu, naruší horizontální vztah. Platí to i naopak (1J 3,15).</p>
--	---	--

Co se stane s odstupem mezi lidmi, když lidé uvěří?

1 Janův 5,1-2 Každý, kdo věří, že Ježíš je Kristus, je zrozen z Boha; a kdo má rád otce, má rád i jeho dítě. Podle toho poznáváme, že milujeme Boží děti, když milujeme Boha a jeho přikázání zachováváme.

.....

.....

4. Smrt

Mnozí nevěřící chápou biologickou smrt jako vymazání existence. Smrt je smrt, a staví na tom, aby je z jejich přesvědčení nikdo nevyváděl. Co říká Bible o smrti? Nejde o vymazání existence, nýbrž o její pokračování.

1Mo 2,17 Bůh ohlásil, že lidé zemrou, když budou jíst z toho stromu. Jedli i přes varování a co nastalo? Co se stalo ze slov výstrahy?

To, že je smrt důsledkem hříchu, patří k základním výrokům Nového zákona (Ř 6,23). Ale není to jen skutečnost, že člověk jednou zemře. Je to víc, smrt ční do života jako dlouhý stín. Když uzavřeme manželství, pak součástí manželského slibu je, že se vzájemně budeme milovat „*než nás rozdělí smrt.*“ Se smrtí se počítá už na začátku. Dramatické je to však pro nevěřící, protože trpí strachem ze smrti (Žd 2,14n). Jak se v životě moderního člověka projevuje strach ze smrti? Vyjmenuj několik příkladů.

.....

.....

3. Člověk v milosti

3.1. Příprava na milost: Zákon

Definice milosti: Darování něčeho, co si člověk nezaslouží. Je to výjimka z práva. Prokázání laskavosti nadřízeného vůči podřízenému.

Jak by reagoval člověk, kdyby dostal nabídku milosti a byl přesvědčen o své nevině? Když má Bůh záměr omilostnit, musí napřed přivést člověka k tomu, aby si uvědomil svou vinu. Jak to udělá? Činí to skrze starozákonní přikázání, smlouvu ze Sínaje. Byl to příběh, který trval staletí. My však nemůžeme popisovat staletí, ale můžeme se podívat na působení Zákona v okamžiku, kdy byl udělen. Odehrálo se to ve třech krocích:

A) Zaslíbení a podmínka (2Mo 19,5-6)

„Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým. To jsou slova, která promluvíš k synům Izraele.“ Izrael získal výsadu být Božím vlastním lidem, bez toho, aby se o to nějak přičinil. Bůh jej milostivě vyvedl z Egypta a lid se teď měl projevit jako Boží, svobodný národ, který dodržuje podmínky smlouvy, kterou s ním Bůh uzavřel. Měli naslouchat Božímu hlasu a dodržovat smlouvu.

B) Uzavření smlouvy (2Mo 24,3nn)

Když se Mojžíš vrátil zpět z hory, kde mu Hospodin svěřil text Zákona, přednesl jej lidu.. *„Lid odpověděl jako jedněmi ústy. Řekli: Budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil. Nato Mojžíš zapsal všechna Hospodinova slova. Za časného jitra postavil pod horou oltář a dvanáct posvátných sloupů podle dvanácti izraelských kmenů. Pak pověřil izraelské mládence, aby přinesli oběti zápalné a obětovali Hospodinu býčky k hodům oběti pokojné. Mojžíš vzal polovinu krve a vlil ji do mís a druhou polovinou pokropil oltář. Potom vzal Knihu smlouvy a předčítal lidu. Prohlásili: "Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil." Mojžíš vzal krev, pokropil lid a řekl: "Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá Hospodin na základě všech těchto slov.“*

Popišme si průběh obřadu uzavření smlouvy. Ta má vždy nejméně dva partnery. Na jedné straně izraelský lid a na druhé Bůh. Ten, zde nebyl osobně přítomný, ale zastupoval jej oltář. Mojžíš vzal (24,6) polovinu krve obětovaných zvířat a vylil ji na oltář. Pak byl přečte (24,7) text smlouvy. Nakonec se žádal souhlas lidu. Bylo to jako u notáře. Nakonec Mojžíš pokropil lid a to byl podpis smlouvy.

C) Výsledek, co z toho vniklo.

1. Na příkladu celého národa

Po 40 dnech došlo k nedodržení smlouvy s Bohem. Zklamali.

Ex 19,9 – 20,26	Ex 21 – 24,2	Ex 24, 3-8	Ex 24,9 – 31,18	Ex 32, 1 nn
Darování zákona	Právní předpisy	Podpis smlouvy	Plán svatyně	Porušení smlouvy

To vše netrvalo ani měsíc a půl.

2. Na příkladu jednotlivce Árona

Zklamání a nedodržení smlouvy v případě celého lidu, můžeme pozorovat i v případě jednotlivců, jako byl například velekněz Áron.

3Mo 10, 1-2 Áronovi synové Nádab a Abihú vzali každý svou kadidelnici, dali do ní oheň a na něj položili kadidlo. Přinesli před Hospodina cizí oheň, jaký jim nepřikázal.

3Mo 10, 16-18 Rozlítil se na Áronovy syny, Eleazara a Ítamara, kteří zůstali naživu: "Proč jste nejedli oběť za hřích na svatém místě? Vždyť je to velesvaté!"

Během jednoho dne mohl Aron přijít o všechny své syny. Měli čekat na Hospodina, že On sám zapálí oběť. Co znamená „cizí oheň“

Jak rozpoznat vedení duchem?

Křesťan, který se Boha neptá celý týden, ten ho nenajde ani v neděli. Hledám vedení duchem? (Gal 5,25) *Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se Duchem také řídit.* Jak poznáme, že žijeme Duchem? Po ovoci, v jednání s druhými.

Shrnutí Zákona v Novém zákoně:

Galatským 3,24 Zákona byl tedy naším dozorcem až do příchodu Kristova, až do ospravedlnění z víry.

Jakou funkci plní zákon?

Římanům 3,19-20 Víme, že co zákon říká, říká těm, kdo jsou pod zákonem, aby byla umlčena každá ústa a aby celý svět byl před Bohem usvědčen z viny. Vždyť ze skutků zákona `nebude před ním nikdo ospravedlněn`, neboť ze zákona pochází poznání hříchu.

Zákona slouží jako prostředek k poznání hříchu a vlastního bezvýchodného stavu: Buď mi bude Bůh milostiv, nebo nemám šanci!

3.2. Příprava omilostnění: Kříž

V našem přemýšlení vycházíme z toho, že Ježíš zemřel na kříži. Představme si, že bychom o Ježíšově zástupné smrti ještě nic nevěděli. Jaké teoretické možnosti k uzdravení narušeného vztahu s Bohem byly k dispozici? Vycházíme z toho, že má Bůh o člověka skutečně zájem.

1. Amnestie (přehlédnutí viny)

Jak může Bůh očistit hřích? Kdyby zrušil rozsudek, tak by šel proti svému slovu. Amnestie nepřichází v úvahu. Bůh se bere vážně.

2. Provést soud nad člověkem

Provedení soudu nad celým lidstvem a jeho vyhlazení by bylo opět proti Božímu slovu, Bůh se zařekl, že něco takového. jako byla potopa, už nenastane.

3. Napravení tím, kdo to způsobil

Způsobený hřích se nedá odčinit, vyvážit nějakými dobrými skutky.

Odpuštění potřebuje základ. Máme snahu obrátit se na Ježíše. Sokrates (470-399 př.Kr.) říká: „Je možné, že Bůh odpouští hříchy, ale já si neumím představit jak?“ Pokud Bůh s něčím nepřijde, pak nikdo. Má člověk možnost napravit hřích? Překročíš rychlost a pak budeš jezdit dvacítkou? Přestoupení nevrátíš. Muslimové mají tresty za hříchy, které hříchy mažou. Zloděj měl ve Starém zákoně vrátit ukradené zvíře a ještě zaplatit pokutu. Za hříchy přinášel Boží lid oběti.

Smírná oběť (obnovení, vyrovnaní) 1. Janův 2,1-2

Toto vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímlovce, Ježíše Krista spravedlivého. On je smírnou obětí za naše hříchy, a nejenom za naše, ale za hříchy celého světa.

Smírná oběť je to, co způsobí vyrovnaní. Když někdo nabourá plot, dá peníze, dá to do původního stavu, opraví to na lepší, než to bylo. Vyrovnaná se způsobená škoda. Smíření předpokládá smírnou oběť. Ta může být přinesena, a přesto může trvat nepřátelství. Poškozený bude rozhlásovat: To je ten co mi naboural plot. Uzdravení vztahu předpokládá smíření.

Smíření (sjednocení v tom, že přinesená oběť, náhrada, uzdraví vztah) 2K 5,18n

To všechno je z Boha, který nás smířil sám se sebou skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření. Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření.

Přitom platí, že ten, kdo škodu způsobil, se stará o napravení. Bůh nic nezpůsobil, ale přeje si smíření. Stará se o smíření a o smírnou oběť. Člověk je slepý a nevidí, co napáchal. Proto se Boží Syn staví na stranu člověka a bere jeho vinu na sebe (Žd 2,17).

Co říkají následující texty o pozici, kterou Pán Ježíš zaujal?

Izajáš 53,6 Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.

Známe jméno toho, kterého tento soud postihl, On je tím řešením, které Sokrates neviděl. *Galatským 3,13 Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona tím, že za nás vzal prokletí na sebe, neboť je psáno: 'Proklet je každý, kdo visí na dřevě'.*

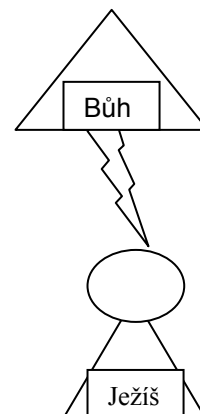
Nebyl proklet, ale jako osoba vzal prokletí na sebe. Kitting říká, že kdyby se všechen hřích světa přetavil jako šrot, vznikl by z toho kříž našeho Pána.

2K 5,21 Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.

Platí to i obráceně viz. Lk 19,14:

Ale občané ho nenáviděli a poslali vzápětí poselstvo, aby vyřídilo: 'Nechceme tohoto člověka za krále!'

Lidská nenávist vůči Bohu se nakládá na Ježíše, Božího Syna.

3.3. Vstup do stavu milosti

Ko 1,20 aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích - protože smíření přinesla jeho oběť na kříži.

Akt smíření zahrnuje sice celé stvoření, ale člověk si je musí přivlastnit. Člověk není smířen s Bohem automaticky podle hesla „všichni přijdou do nebe.“ Člověk musí vědomě přejít do stavu milosti. Musíme se postavit za Krista. Dveře do stavu milosti se jmenují víra. Nikodémovi říká Pán, musíte se narodit shora. Někdy se bojíme, že budeme odmítnuti. Bůh však na nás čeká a nebe se z našeho rozhodnutí raduje.

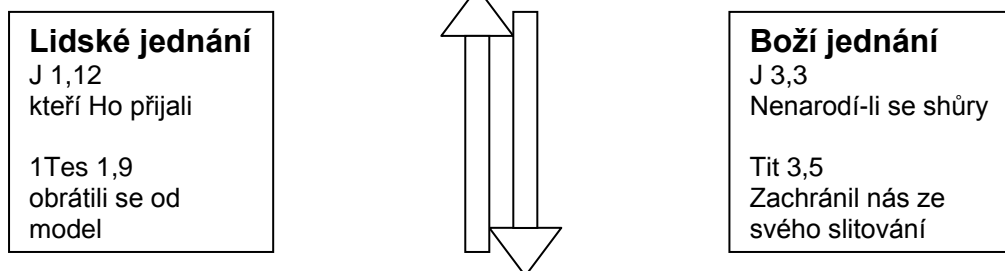
V souvislosti s návratem člověka k Bohu nacházíme v Bibli pojmové dvojice, které dobře vystihují Boží a lidské jednání:

1. Obrácení a znovuzrození

Obrácení je odpověď. Není to akce, nýbrž reakce. Obrácení předpokládá úsudek a víru. Jakou výzvu dostávají posluchači ve Sk 2,37-38 a co činí Bůh?

Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: "Co máme dělat, bratří?" Petr jim odpověděl: "Obrat'te se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého.

V každém obrácení se setká Boží jednání s jednáním lidským. Vyznejte, že jste hříšní a přijměte křest. Čiňte pokání, otevřete se vůči Bohu.

Vyznávám, že do Tvé přítomnosti nezapadám. Křest je viditelná stránka, vnitřního prožitku. Patří to k sobě. Jak na to reaguje Bůh? Odpuštěním hříchů a darem Ducha svatého. V islámu se lidé modlí za Mohameda, protože neví, jestli obstojí při soudu. Ježíšem si můžeme být jisti.

Lk 15,10 „právě tak je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.“

- I když prožijeme obrácení jako proces, přesto existuje moment, ve kterém přecházíme z temnoty do světla. Bůh na to odpovídá tím, co označujeme jako narození shůry.
- Vycházíme z toho, že Bůh je v této otázce čitelný, předvídatelný. To, zda dá člověku, činícímu pokání, nový život, není otevřenou otázkou. To je jisté.

2. Ospravedlnění a posvěcení

Když se dnes chce obžalovaný ospravedlnit před soudem, pak se pokouší s pomocí obhájce prokázat svou nevinu. Podobně se mnozí lidé snaží před Bohem ospravedlnovat (skutky). To je však bez naděje na úspěch, proto musí být spravedlnost evangelia jiné povahy (Ř 1,16-17): *Nestydím se za evangelium: je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří, předně pro Žida, ale také pro Řeka. Vždyť se v něm zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána vírou a vede k víře; stojí přece psáno: 'Spravedlivý z víry bude živ.'*

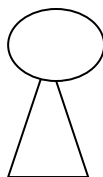
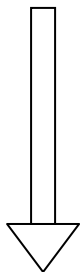
Jakto, že je evangelium výrazem Boží spravedlnosti, jakto, že se v něm zjevuje Boží spravedlnost?

Boží spravedlnost je přenesena na člověka jako dar (Ř 4,5) – jako plášť, který člověka zahalí. Bůh tak způsobí, že na člověka už není pohlíženo jako na hříšníka. Ospravedlnění je otázkou okamžiku, věřím a Bůh odpovídá. A působí to celý život. Ve Sz je pěkný příklad takového přehlížení hříchu (Mo 23,21).

Ospravedlnění Ř 5,1

Význam: Z určitých důvodů se Bůh dívá na člověka jako na dokonale spravedlivého

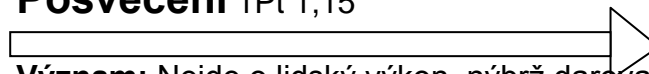
Trvání: Ospravedlnění je otázkou okamžiku

Posvěcení 1Pt 1,15

Význam: Nejde o lidský výkon, nýbrž darovaná spása se má projevit v životě

Trvání: Celoživotní proces.

Proč se má člověk usilovat o posvěcení, když už je ospravedlněný a přijde do nebe?

1Pt 1,16

1 Janův 2,1-2 *Toto vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímlovce, Ježíše Krista spravedlivého. On je smírnou obětí za naše hříchy, a nejenom za naše, ale za hříchy celého světa.*

Hřešící křesťan nerotuje mezi peklem a nebem při každém vykonaném hříchu. Patří jednou provždy Kristu. I v našem selhání máme jistotu, že jsme Kristovi. Zhřešíš-li, je zde Ježíš. Posvěcení není vstupní podmínkou do nebe, nýbrž je to důsledek ospravedlnění. K Bohu můžeme přijít takoví, jací jsme, ale neměli bychom zůstat, jací jsme.

Vstupní podmínka je pokání a víra. Jinak bychom byli moralisté, morálka není jízdenka do nebe. Pokřivené věci se nedají napravit, v oblasti sexuální etiky je těžké spravit dvojitý rozvod a spození dětí. Každý věk má jiné problémy, nikdy nevyrosteme z věku, v němž bychom nepotřebovali výchovu.

Jan 15,8 *Tím bude oslaven můj Otec, když poneseíte hojné ovoce a budeteými učedníky.*

Oni už přece byli učedníky celé tři roky. Natož my dnes. Učednictví je dlouhodobý úkol.

Jak spolu souvisí pojmy ospravedlnění a posvěcení ve Sz a v Nz?

5Mo 6,25 *Bude se nám počítat za spravedlnost, budeme-li bedlivě dodržovat každý tento příkaz před Hospodínem, svým Bohem, jak nám přikázal."*

Člověk se napřed posvěcuje a pak ospravedlněn

1Pt 1,15 *ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života.*

Člověk je napřed ospravedlněn a pak se posvěcuje

3. 4. Dopady stavu milosti

2K 5,17 *Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pomínulo, hle, je tu nové!*

Ještě není obnoveno vše, co bylo hříchem poškozeno. V mnohém ohledu však obrácení a znovuzrození vytvářejí nový stav věcí.

Jací jsme byli kdysi	Co se změnilo vírou v Ježíši
Byli jsme daleko od Boha	Blízko Boha Ef (Bohu blízcí)
Odsouzení na smrt	Věčný život po biologické smrti
Zajatci	Osvobození v Kristu
Určování Ego	Na cestě k druhým
Pod Božím hněvem	Boží milost
Zotročení hříchem	Prostředek k odolávání hříchu
Součástí tohoto světa	Boží království

4. Člověk v dokonalosti nebo v zatracení

4.1. Poznámky úvodem

Bible nás o věcech za horizontem smrti nespravuje jako o jízdním řádu. Známe jen fragmenty a náznaky. Opona se rozhrnula jen o kousek. Ne vše, co bychom rádi věděli, nám bylo sděleno. Proto je naše vyjadřování o budoucích věcech skládá účty našemu omezenému vědění. Upozorňujeme především na **dvě omezení**:

A. Bude to jinak, než jak si věci představujeme

Legenda vypráví (H.Kemmer: „Co bude po smrti?“ S.19) o dvou mniších, kteří se za svého života léta přeli, jaké to bude po smrti. Protože se nemohli sjednotit, dohodli se na tom, že ten, kdo zemře první, sdělí tomu druhému, kdo měl ve sporu pravdu. Jeden z nich zemřel, zjevil se tomu druhému ve snu a říká: „Není to ani tak, ani tak, nýbrž úplně jinak.“

B. Naše porozumění je ohraničeno naší zkušeností s tímto světem

Všechno přemýšlení o těchto událostech se musí vypořádat s velkým problémem: zkoumané události leží mimo prostor a čas, mimo náš materiální svět. Neumíme si to představit. Proto musíme také s biblickými místy, která to popisují, nakládat obezřetně. Popisují totiž řečí tohoto světa věci, které jsou mimo něj. Měli bychom mít na zřeteli, že není vždy jasné, zda máme před sebou obraz nebo skutečný popis (jako v Lk 16).

4.2. Mezistav (přechodný stav)

Když dnes zemře člověk, tak není okamžitě přenesen do konečného stavu. Mezi smrtí a konečným stavem vykoupených (a zatracených) leží jakýsi mezistav, čekárna. Proč to předpokládáme?

	Předpokládají tyto texty stav mezi smrtí a konečným vykoupením? Proč?
1Tes 4,16+17	
Zj 20,13+14	
1K 15,44	

Text Lk 16,19-31

Dva důvody mluví proto, že tento text není podobenstvím, nýbrž zprávou o skutečné události:

1. Jsou zde jmenována konkrétní jména
2. Chybí poukázání na to, že by mělo jít o podobenství

Vyjdeme-li z toho, že text popisuje skutečnou událost, pak nám také poskytuje několik informací o zmíněném mezistavu. Jaká pozorování můžeme s určitou jistotou učinit?

1. Rozdělení	
2. Vědomí sebe	
3. Poznání jiných osob	
4. Spravedlivé zařazení	
5. Soucítění se živými	

Pro sborovou praxi vyplývá z existence tohoto mezistavu důležitá otázka: Kam odchází křesťan, který umírající říká, že odchází domů? Co můžeme u hrobu říct o člověku, který zemřel ve víře v Ježíše? Nemusíme sahat ke komplikovaným a matoucím formulacím, nýbrž můžeme na základě několika textů, jež tuto situaci popisují, učinit skutečně jasné výpovědi – pokuste se je zformulovat:

Lk 23,43	
Lk 16,22	
2K 5,9	
Fil 1,23	

Můžeme také s velkou jistotou mluvit o tom, že smrt už nemá žádnou moc oddělit zemřelého věřícího od Pána.

4.3. Co znamená nebe?

Při popisu budoucích událostí jsou nápadné především dva literární styly, které se stále znovu objevují:

1. Použité pojmy jsou často superlativy nějakých nám známých jazykových zvyklostí. Užívá se určitých „vrcholných“ termínů z našeho života, aby se popsalo to, co je tam normální:

- Zlato
- Drahé kamení
- Obrovské perly (Zj 21,21)
- Nehasnoucí světlo (Zj 21,23)
- Svatba

2. Nacházíme spoustu obrazů, které mají velkou symbolickou hodnotou. Přitom někdy zůstává otevřenou otázkou, zda to chápat jen jako obraz či doslovně.

Příklady:

- a) Kolem nového Jeruzaléma je vykreslena zeď (od Zj 21,12)

Před jakým nepřítelem má chránit?

Jaký má tato zeď symbolický obsah?

- b) Město má geometrickou formu krychle. To je pro město neobvyklé. Ve Sz však nacházíme prostor, který má také podobu krychle: 1Král 6,20. Jaký to může mít význam, když ve tvaru města vidíme narážku na 1Král 6,20?

.....

Nebe je.....

...návrat k Bohu

Umírajícímu otci Adolfa Schlattera předčítala jeho žena text, ve kterém byl popisován nový Jeruzalém s jeho zlatými ulicemi. V krátké pauze suše poznamenal: „Netoužím po tom haraburdí, ale toužím obejmout Otce kolem krku.“

1Jana 3,2

1Tes 4,17

Theodor Zahn se dožil 95 let. U hrobu vyprávěli následující epizodu: Měl sen, že se dostal do nebe. Tam mu šla vstříc jeho žena, aby jej pozdravila. Odsunul ji stranou: „Napřed Kristus!”

...mít nové tělo

Co říkají následující texty o „novém těle“?

Fil 3,21

Zj 21,4

Mt 8,11 + 26,29

...prožívat věčnost

Neúprosně ubíhající čas je zátěží (v každém případě, pokud už člověku bylo 18). Věčnost není jen spousta času - čas bez konce, je to podíl na Boží bytosti. Když mluvíme o věčném životě, pak světlo spásy proniká už do naší doby. V čem prožíváme věčnost už nyní?.....

.....

...slavit Vítěze a vítězství

Ke stinným stránkám lidského života patří, že se vždy může těšit na nic. Na všechno si člověk přivykne, vše se stane únavnou samozřejmostí. Proto potřebuje podnět k radosti neustálé stupňování, aby člověk mohl prožívat štěstí ve stejné míře. Je to problematickou spirálou (jako divadlo v Římské říši). Pravděpodobně to bude jednou jinak. To, že radost je základním prvkem nebe, naznačují následující texty:

Zj 5,9-10

Mt 25,23

4.4. Co je peklo?

Kresby ze středověku ukazují nahé hříšníky, kteří se škvaří v kotli nad otevřeným ohněm. Démoni přikládají dřevo a používají různé mučící praktiky, aby vyvrhele trýznili a nepustili z kotle. Hadi a ropuchy ohlodávají zatracence.

Bible neposkytuje žádný detailní popis pekla. Podobně jako při líčení nebe se zde setkáváme s pojmy, které jsou známé z lidského života jako muka, trápení a bol. Jsou to vystupňované pojmy nepříjemného, okolností, kterým by se člověk nejraději vyhnul:

Mt 8,12: tma, pláč, skřípění zubů, ztráta domova

Mt 13,42: ohnivá pec, pláč a skřípění zubů

Přitom platí: peklo (nebo druhá smrt Zj 20,6+14; 21,8) není zničením, nýbrž život daleko od života, daleko od Boha (2Tes 1,9). Člověk je odsouzen k životu na místě, na němž se smrt zdá být vykoupením.

Co tomu místu propůjčuje jeho hrůzostrašnost?

- „Trýzeň vyvrhelů spočívá ve ztrátě Ježíšovy slávy v okamžiku, kdy ji musí uznat.“ (Regin Prenter)
- Přítomnost Satana, který není pánem pekla, ale jeho spoluobyvatelem (Zj 20,10-15).
- Je peklem, když lidé daleko od Boha ve svém bezbožném způsobu a bez řádu, který by pomáhal, mají jen sami sebe. „Peklo je místem, ve kterém mohu dělat, co chci.“ Když deset, sto nebo tisíc lidí může dělat to, co je jen napadne za sprostárny, špatnosti a ohavnosti, pak to nepotřebuje žádné aktivní trestání.

Exkurse: Tělo – duše – duch – srdce z kolika „částí“ sestává člověk?

1. Problém

Co vás napadne, když spolu navzájem srovnáte následující dvojice biblických míst?

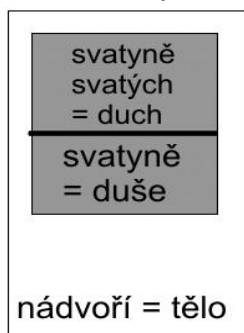
<p>1Mo 2,7 <i>I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.</i></p>	<p>Člověk je ze dvou částí Dichotomní</p>
<p>Kaz 12,7 <i>A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal.</i></p>	
<p>1Tes 5,23 <i>Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše</i></p>	<p>Člověk je tři části Trichotomní</p>
<p>Žid 4,12 <i>Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy...</i></p>	

Pozice moderní vědy nám v této otázce neposune dál: „S vývojem psychologie v samostatnou vědeckou disciplínu ... bylo upuštěno od otázek po substantivní povaze jako od těch, jež se empiricky nedají rozhodnout.“

Když nasloucháme lidem, kteří vypovídají o své zkušenosti s klinickou smrtí a oddělení své vlastní identity od fyzického těla, pak je to blízké biblickým záznamům o vztahu tělo – duch. Apoštol Pavel mluví o svém těle jako o dočasném příbytku, který musí opustit. Člověk se skládá ze dvou částí. Naše existence je složena z prvků půdy a ducha, který přichází od Boha. Spojení těchto dvou se nazývá živá duše. Neznamena to přítomnost třetího prvku, neboť duše je v Písmu představena jako suma ducha a těla ze země. Tento ve Starém zákoně převážně dichotomní pohled na člověka, je v Novém zákoně doplněn pohledem trichotomním, tělo, duše a duch.

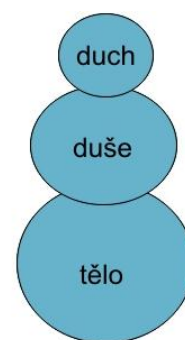
2. Jak se přemýšlelo dříve?

- 2.- 4. století: raná církev mluvila o člověku převážně jako o trichotomní (třídílné) bytosti (Origenes, Řehoř z Nisy, Klement Antiochijský).
- Konec 4. století a později: v tomto období převládalo dichotomní (dvoudílné) chápání člověka (Konstantinopolské vyznání 381, Athanasius, Theodoret)

- Luther jako významný reformátor se zdá být na vážkách. Asi bychom mu křivdili, kdybychom mu chtěli přičíst nějaký nejasný postoj. Na jedné straně mluví o člověku jako o jednoznačně trichotomním a srovnává jej se starozákonní svatyní (viz vlevo). Na druhé straně však také říká: „Duše je stejné povahy jako duch.“
- 19. století: Oba názory jsou energicky zastávány.
- 20.století: Vyjádření jsou velmi zdrženlivá. Jeden z mála, kdo se tímto tématem snažil

vypořádat je W.Nee. V jeho jediné knize, kterou skutečně napsal sám („Duchovní křesťan“) načrtl následující – trochu zjednodušené – schéma (podobné trojdílnému sněhulákovi).

3. Prohloubení problému

3.1. Duše/duch – a co je pak srdce?

Nepřispívá to zrovna k přehlednosti, když pozorujeme, jak jsou k popisu vnitřního života člověka vedle duše a ducha používány ještě další pojmy. Podíváme se na jeden z nejčastěji používaných a sice pojem **srdce**, jehož užívání vylučuje, že by se jednalo o biologickou pumpu.

Napřed statistika:

SRDCE	ve Sz: 853	v Nz: 148
DUCH	ve Sz: 378	v Nz: 379
DUŠE	ve Sz: 754	v Nz: 101

Vyvstává tedy otázka, co znamená „srdce“ vedle duše a ducha, když je nelze chápat materiálně.

3.2. Zaměnitelnost pojmů duš a duch

To, že oba pojmy jsou vedle sebe poměrně blízko, se projevuje v jejich částečně synonymním (rovnocenném) používání. Obě slova mohou popisovat stejnou věc. V následujícím přehledu vidíte na levé straně popisovaný předmět, vpravo pak vždy jeden příklad toho, že tento předmět může být popisován jak pojmem duše, tak i pojmem duch.

„Duch“ a „duše“ mohou být jednotlivě používány, aby popsaly to, co tělu dává život. Obě slova se zaměnitelně používají pro prvek života. Vydal život, který má moc dát a brát.	<i>Lk 23,46 "Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha." Po těch slovech skonal. Sk 20,10 Pavel sešel dolů, sklonil se nad ním, objal ho a řekl: "Upokojte se, je v něm život."</i>
Náklonnost k Bohu a jeho uctívání je vypůsobováno jak duchem, tak i duší. Antitetický paralelismus.	<i>Lk 1,47 a můj duch jásá v Bohu, mém Spasiteli, Mk 12,30 miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své mysli a z celé své síly!</i>
Zesnulí věřící mohou být označeni jako duchové zesnulých spravedlivých nebo jako zesnulé či zabitě duše.	<i>Žd 12,23 před duchy (pneuma) zesnulých spravedlivých, kteří již dosáhli cíle Zj 6,9 spatřil jsem pod oltářem duše (psyché), jež byly zabity pro slovo Boží a svědectví</i>

Když dva rozdílné pojmy v různých souvislostech mohou znamenat totéž, pak musíme vycházet z toho, že skutečně mají překrývající se jádro (významy, které se překrývají).

4. Návrhy řešení

4.1. Rozlišujeme mezi substancí a funkcí

Když se ptáme na biblický obraz člověka, pak nemůžeme mít biblickou zprávu o jeho stvoření. Zde je věta, která nám otevírá dveře tajemství zvaného „člověk“ alespoň k malému průzoru (1Mo 2,7): „*I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živou duší (živým tvorem).*“

Ptáme-li se z kolika částí je člověk vytvořen, pak můžeme říct, že výchozím materiálem je prach země. Tělo je hmotnou stránkou člověka, kterou je možno vidět, měřit a vážit. To však ještě nečiní člověka člověkem. Na rozdíl od čistě materiálního pojetí člověka vidíme druhý ustavující prvek lidské existence v dechu života, v duchu, který dává život. Ten činí ze zformované bytosti živou bytost. Tento dech života nepochází ze stvoření, není materiální povahy, proto není pozemskými prostředky uchopitelný a měřitelný.

Závěr: člověk je z hlediska substance dvoudílný nebo také dichotomní.

To, co z obou částí učiní Bůh, nazývá biblický text „živá duše.“ Člověk nedostává duši jako třetí část, nýbrž člověk je spojením hmoty a Božího dechu. Tato jednota je živá duše, živá bytost.

A co se stane, když člověk zemře? Vlastně demontáž toho, co v 1Mo 2,7 bylo spojeno: „A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal.“ (Kaz 12,7) Náš obraz člověka by se měl odvíjet od zprávy stvoření.

V Novém zákoně nacházíme dva texty, z nichž někteří odvozují přísně trichotomní (třídílný) obraz člověka:

- 1Te 5,23 Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvěť a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.*
- Žd 4,12 Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce.*

Ovšem bereme-li v úvahu celé Písmo svaté, pak nás to vede k opatrnosti. To, že zde vedle sebe stojí oba pojmy, duše a duch, svědčí o tom, že jsou rozlišitelné, ovšem nemusí být z hlediska substance něčím jiným. Vedle zprávy o stvoření jsou to i listy apoštola Pavla jako 1K 5,5 a 2K 7,1, jež člověka popisují rozhodně jako dvoudílného.

Řešením může být podle mne určitý přístup, který se na člověka z hlediska substance dívá jako na dvoudílného (má hmotnou a nehmotnou stránku) a z hlediska funkce chápe člověka člověka jako trojdílného. Tělo zprostředkovává vědomí okolního světa pomocí smyslových orgánů. Duše zprostředkovává vědomí sebe sama, nástroji jsou vůle, rozum a pocit. Duch zprostředkovává vědomí Boha. Do lidské bytosti jsou tedy vloženy tři funkce, přibližuje to následující přehled.

	z hlediska substance dvoudílný	z hlediska funkce trojdílný
hmotný	tělo	zprostředkovává vědomí okolního světa skrze smyslové orgány
nehmotný	duše	zprostředkovává vědomí sebe sama skrze rozum, vůli a pocit
	duch	zprostředkovává respektive umožňuje vědomí Boha

Funkčně je člověk trojdílný, protože duši a duchu můžeme přiřadit různou funkci. Takže se o nehmotné části člověka často mluví jako o duši, pokud jde o vztah člověka k sobě samému, ke stvoření nebo k jiným lidem. Stejná nemateriální stránka člověka je označována jako duch, pokud jde o vztah člověka k Bohu a věčnosti. V obou případech jde o vnitřního člověka, který se ve svých vztazích k pozemskému a věčnému vztahu jeví vždy jinak. Již dříve jsme uvedli větu: „*Když dva rozdílné pojmy v různých souvislostech mohou znamenat totéž, pak musíme vycházet z toho, že skutečně mají překrývající se jádro (významy, které se překrývají).*“ Toto jádro je Bohem daný nemateriální dech života.

4.2. Srdce jako centrum?

Každý sedmý rok se v Izraeli slavilo promíjení dluhu. Toto prosociální opatření mělo Boží lid upomínat na jejich trpkou zkušenost cizinců v Egyptě. Hospodin je vyzýval (Dt 15,7): „nezatvrdíš své srdce“ (**hebr. leb**). Pojem srdce zde a na mnoha místech starého zákona popisuje vnitřního člověka. Štěpán si vyzývá své posluchače „máte neobřezané srdce“ (Sk 7,51). Protože dobře rozuměli tomu, co jim chtěl sdělit, krátce na to jej zabili.

Mnohé z toho, co je napsáno o duši a duchu, se týká i srdce. V poetických textech Starého zákona, v nichž má být zpravidla ve dvou paralelních řádcích zopakována různými slovy tatáž myšlenka (odborně paralelismus), jsou někdy srdce a duše použity paralelně. Někdy i srdce a duch. To znamená, že srdce, duše a duch na jedné straně znamenají totéž, na druhé straně jsou rozlišitelné. Jay E.Adams to trefně vystihuje takto: „Tyto pojmy jsou rozličné i rozlišitelné. Proto jsou také všechny tři pojmy nutné a ne jen jeden či dva z nich. Přesto se všechny tři vztahují na stejnou jednotu, tu část člověka, která nesestává z materie.“ (Grundlagen biblischer Lebensberatung, S.122)

Podíváme-li se na jednotlivé texty trochu pozorněji, pak se ukáže, že srdce je středem vnitřního života.

- **Srdce je centrem našeho vztahu s Bohem:**

Ř 10,9 *Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen.*

Žd 3,15 *Je řečeno: 'Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce ve vzdoru!'*

- **Srdce je sídlem vůle a rozhodnutí:**

Ž 31,25 *Bud'te rozhodní a bud'te udatného srdce, všichni, kdo čekáte na Hospodina!*

Sk 2,37 *Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: "Co máme dělat, bratří?"*

- **Ze srdce vycházejí přání a touhy:**

Mk 12,30 *Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své mysli a z celé své síly!*

Ř 1,24 *Proto je Bůh nechal na pospas nečistým vášním jejich srdcí, takže zneuctívají svá vlastní těla;*

- **Srdce je také sídlem vjemů a pocitů:**

Ef 6,22 *Poslal jsem ho k vám, abyste se dověděli, co je s námi, a aby povzbudil vaše srdce.*

Ř 9,2 *mám velký zármutek a neustálou bolest ve svém srdci.*

Srdce je v biblickém způsobu používání centrem našeho vnitřního života, sídlem víry a nevěry, zdrojem našich záměrů a pocitů, chtění a dychtění.

Pokud bychom to chtěli spojit s přehledem, který jsme uvedli již dříve v textu, pak srdce zahrnuje funkce duše i ducha, aniž by je činilo nadbytečnými.

Nikde nenacházíme lepší podklady k pochopení našeho života, než u toho, který učinil život. Pravdou je však i to, že po všech pokusech o vysvětlení, schématech, tabulkách a přehledech, zůstává stále ještě dost otázek. Život je tajemstvím a smrt také. Je útěchou, že na začátku i konci stojí Ten, z jehož dílny jsme vyšli, i když jsme v mezičase někdy nerozuměli ani sami sobě.